

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 28.5.2018
COM(2018) 340 final

2018/0172 (COD)

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

**относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти
върху околната среда**

(текст от значение за ЕИП)

{SEC(2018) 253 final} - {SWD(2018) 254 final} - {SWD(2018) 255 final} -
{SWD(2018) 256 final} - {SWD(2018) 257 final}

Обяснителен меморандум

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

Количеството на морските отпадъци от пластмаси в океаните и моретата се увеличава, като това нанася вреди на екосистемите, биологичното разнообразие и потенциално на здравето на човека, и дава повод за всеобща загриженост. Същевременно ценни материали, които биха могли да бъдат вложени отново в икономиката, се губят, след като доведат до замърсяване. Пластмасите съставляват 80 — 85 % от общия брой морски отпадъци, измерени чрез преброяване по плажовете.

Пластмасовите продукти за еднократна употреба представляват около половината от всички морски отпадъци, които се срещат по европейските плажове, отчетени чрез преброяване. Десетте най-често срещани пластмасови изделия за еднократна употреба представляват 86 % от всички пластмасови изделия за еднократна употреба (и съответно представляват 43 % от всички морски отпадъци, които се срещат по европейските плажове, отчетени чрез преброяване). На риболовните съоръжения, съдържащи пластмаси, се падат 27 % от морските отпадъци, които се срещат по европейските плажове. Ето защо настоящата инициатива е насочена към 10-те най-често срещани пластмаси за еднократна употреба и риболовни съоръжения, които съвкупно съставляват около 70 % от тези морски отпадъци, отчетени чрез преброяване.

Пластмасата е широко разпространена, устойчива и често има токсични и други вредни въздействия. Поради устойчивостта на пластмасовите отпадъци техните въздействия се увеличават, тъй като всяка година все повече пластмасови отпадъци се натрупват в океаните. Остатъци от пластмаси вече се срещат в много морски видове — морски костенурки, тюлени, китове, птици, както и в няколко вида риби и ракообразни, поради което те навлизат в хранителната верига. Освен че увреждат околната среда и потенциално здравето на човека, морските отпадъци от пластмаси вредят на дейности, като туризма, рибарството и корабоплаването.

Фактопите, които са причина за увеличаването на пластмасовите отпадъци и тяхното разпространение в морската околна среда са свързани както с веригата за създаване на стойност и пазара на пластмаси, така и с поведението на отделния човек и социалните тенденции. Настоящата ситуация е породена от няколко фактора, в това число широката достъпност на пластмасата, тенденцията за удобство при потреблението, липсата на стимули за гарантиране на правилното събиране и третиране на отпадъците, което води до лошо управление и недостатъчна инфраструктура.

Европа има отговорност да се бори с морските отпадъци от пластмаси, които произхождат от Европа, и се е ангажирала също така да предприема действия на световно равнище, по-специално чрез Г-7 и Г-20, но така също и чрез изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие¹. Тази инициатива ще постави ЕС начело на усилията в световен мащаб, придавайки надеждност и сила на неговите международни действия в тази област.

Проблемът с морските отпадъци е с присъщ трансграничен характер, тъй като отпадъците се движат в морската среда, и отпадъци, произхождащи от една държава, могат да засегнат други. Необходими са съвместни действия за намаляване на морските

¹ По-специално ЦУР 14 „Опазване и устойчиво използване на океаните, моретата и морските ресурси за устойчиво развитие“ и ЦУР 12 „Отговорно потребление и производство“.

отпадъци и същевременно за гарантиране на съществуването на единен пазар с високи стандарти в областта на околната среда и правна сигурност за предприятията. Поради това, като част от своята Стратегия за пластмасите², Европейската комисия пое ангажимент да проучи възможността за допълнителни действия за борба с морските отпадъци от пластмаси — действия, които да надграждат откъслечните усилия, полагани в държавите — членки на ЕС, и които да следват подхода, използван при тънките пластмасови торбички за пазаруване.

Настоящата инициатива е насочена към европейския принос за морските отпадъци от макропластмаси. Тя допълва други европейски политики за борба с морските отпадъци, като рамкови законодателства на ЕС в областта на отпадъците, отпадъчните води и морската среда, както и законодателството на ЕС относно пристанищните приемни съоръжения.

Основната цел на настоящата инициатива е предотвратяване и намаляване на морските отпадъци от пластмаси от пластмасови изделия за еднократна употреба и риболовни съоръжения, съдържащи пластмаси, чрез допълване на мерките, които вече са предвидени в рамките на стратегията на ЕС за пластмасите, отстраняване на установените пропуски в съществуващите действия и законодателство и допълнително засилване на системния подход на ЕС към този проблем. Стратегията за пластмасите вече включва конкретни мерки относно пластмасовите микрочастици, които представляват голям дял от морските отпадъци от пластмаси: ограничения чрез Регламента REACH³ за умишлено добавените пластмасови микрочастици в продукти и за разградимите при окисляване пластмаси, както и мерки за пластмасовите микрочастици от други източници (гуми, текстилни изделия и пластмасови гранули). Следователно настоящата инициатива е насочена към пластмасите за еднократна употреба и съдържащите пластмаси риболовни съоръжения, които са макропластмаси.

Инициативата следва да се разглежда в по-широкия контекст на прехода към кръгова икономика. Тя ще подпомогне иновативни решения за нови бизнес модели, алтернативи за многократна употреба и алтернативни изделия за еднократна употреба. Тази системна промяна и заместване на материали ще насърчава също така биоалтернативите и иновативната биоикономика, като създава нови възможности за предприятията и повишава удобството за потребителите.

По-специално по отношение на бутилките за напитки, инициативата ще има освен това пряко положително въздействие върху нивата на събираемост, качеството на събрания материал и последващото рециклиране, което ще разкрие възможности за предприятията за рециклиране и за увеличаване на рециклираното съдържание в продуктите.

Борбата с морските отпадъци създава икономически възможности. Кръговата икономика насърчава конкурентоспособността на нашите предприятия, като допринася за създаването на икономика без въглеродни емисии и с ефикасно използване на

² Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Европейска стратегия за пластмасите в кръговата икономика“ (COM(2018) 28 final)

³ Регламент (ЕО) № 1907/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г. относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH), за създаване на Европейска агенция по химикали, за изменение на Директива 1999/45/ЕО и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 793/93 на Съвета и Регламент (ЕО) № 1488/94 на Комисията, както и на Директива 76/769/ЕИО на Съвета и директиви 91/155/ЕИО, 93/67/ЕИО, 93/105/ЕО и 2000/21/ЕО на Комисията (ОВ L 396, 30.12.2006 г., стр. 1).

ресурсите и на работни места, които да я поддържат. Иновациите при проектирането на продуктите с оглед на избягване на пластмасовите отпадъци и пластмасовите микрочастици, но така също и инвестициите в предотвратяването на морските отпадъци (например в третирането на отпадъците и пречистването на отпадъчните води, в пристанищни приемни съоръжения или рециклирането на риболовни мрежи) и в устойчиви алтернативни материали, продукти и бизнес модели могат да създадат работни места както и да подобрят техническите и научните умения и конкурентоспособността на промишлеността в области на нарастващ световен интерес.

От няколко години насам, въз основа на хармонизирани методи чрез преброяване, се извършва мониторинг на морските отпадъци, които се срещат по европейските плажове⁴. Броят на отпадъците по плажовете е приет в международен мащаб като надежден показател за състава на морските отпадъци, който е подходящ за целите на разработването на политиката.

⁴

Доклади, изготвени от държавите членки и обединени от Съвместния изследователски център в контекста на прилагането на Рамковата директива за морска стратегия.

Кратък преглед на пластмасовите продукти за еднократна употреба и на риболовните съоръжения и мерките, предвиден в предложението на Комисията, е представен в таблицата по-долу.

	Намаляване на потреблението	Ограничаване на пазара	Изискване относно проектирането на продукта	Изисквания относно маркировката	Разширена отговорност на производителя	Цел за разделно събиране	Мерки за повишаване на осведомеността
Съдове за храни	X				X		X
Чаши за напитки	X				X		X
Клечки за уши		X					
Прибори за хранене, чинии, бъркалки, сламки		X					
Дръжки на балони		X					
Балони				X	X		X
Пликове и обвивки					X		X
Съдове за напитки, техните капаци и капачки			X		X		X
— Бутилки за напитки			X		X	X	X
Филтри на тютюневи изделия					X		X
Санитарно-хигиенни материали:				X	X		X
— Мокри кърпички				X			X
— Дамски превръзки							
Тънки пластмасови торбички за пазаруване					X		X
Риболовни съоръжения					X		X

• **Съгласуваност със съществуващите разпоредби в тази област на политиката**

Предвид нейния акцент върху по-ефикасното използване на ресурсите и по-ефективна като цяло кръгова икономика с оползотворяване на пластмасите и с по-добри икономически и екологични показатели, инициативата е изцяло в съответствие с целите на политиката за кръгова икономика. Кръговата икономика е неделима част от 10-те приоритета на Комисията на председателя Юнкер, и по-специално от първия приоритет за работни места, растеж и инвестиции. Настоящата инициатива беше обявена в рамките на стратегията на ЕС за пластмасите, като част от основните действия, предвидени в плана за действие за кръговата икономика.

Предложението е съгласувано с установеното законодателство на ЕС в областта на отпадъците и водите и го допълва — по-конкретно Рамковата директива за отпадъците⁵, Директивата за опаковките и отпадъците от опаковки⁶, Рамковата директива за морска стратегия⁷ и Директивата за пречистването на градските отпадъчни води⁸.

С действащото законодателство за отпадъците се установяват общи цели за предотвратяване на отпадъците и за управление на отпадъците с оглед на предотвратяването и намаляването на морските отпадъци, а изборът на мерки се предоставя на държавите членки. Настоящото предложение съдържа конкретни цели и мерки за борба с пластмасите за еднократна употреба и риболовните съоръжения, съдържащи пластмаси, които най-често водят до замърсяване. Следователно то допълва целта, установена с член 9 от Рамковата директива за отпадъците, изменена през 2018 г., съгласно която държавите членки предприемат мерки, за да се сложи край на образуването на морски отпадъци, и мерки за предотвратяване, борба и почистване на отпадъците. Предложението също така допълва член 8 от Рамковата директива за отпадъците, като установява схеми за разширена отговорност на производителя на равнището на държавите членки, за да се покрият разходите за предотвратяване на замърсяването с отпадъци и за управление на отпадъците, включително и за почистване на отпадъците от пластмасови продукти за еднократна употреба.

Настоящото предложение допълва Рамковата директива за морска стратегия, съгласно която се изисква държавите членки да постигнат добро състояние на околната среда в морските води до 2020 г. В Рамковата директива за морска стратегия е включен един дескриптор специално за морските отпадъци и от държавите членки се изисква да установят програми от мерки, за да гарантират, че „количествата и съставът на морските отпадъци не нанасят вреда на крайбрежната и морската среда“. Предприетите по Рамковата директива за морска стратегия дългосрочни действия за мониторинг на морските отпадъци по европейските плажове представляват научната основа за настоящото законодателно предложение. За определени отпадъци настоящото предложение надхвърля обхвата на изискванията съгласно Рамковата директива за морска стратегия, тъй като се регулират отделни източници на замърсяване благодарение на определянето на причините и пътищата за замърсяване на морската среда с пластмаса.

Постигната е съгласуваност и с Директивата за пречистването на градските отпадъчни води, която съдържа изисквания за събирането и пречистването на градските отпадъчни води и критерии за качество за пречистването. Въпреки че директивата дава възможност за улавяне на значителна част от причиненото замърсяване, понастоящем тя не е достатъчно ефективна, и най-вече за улавянето и пречистването на прекомерното количество органични вещества от поройни дъждове. Освен това някои изделия, които се изхвърлят в канализационни системи, като пластмасови клечки за уши и санитарни продукти, не се улавят добре в съществуващите съоръжения и

⁵ Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви (ОВ L 312, 22.11.2008 г., стр. 3 — 30).

⁶ Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 1994 г. относно опаковките и отпадъците от опаковки (ОВ L 365, 31.12.1994 г., стр. 10).

⁷ Директива 2008/56/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 г. за създаване на рамка за действие на Общността в областта на политиката за морска среда, (ОВ L 164, 25.6.2008 г., стр. 19).

⁸ Директива 91/271/ЕИО на Съвета от 21 май 1991 г. за пречистването на градските отпадъчни води (ОВ L 135, 30.5.1991 г., стр. 40—52).

следователно попадат по европейските плажове. Настоящото предложение се явява като допълнение към тази директива с действията, които се предлага да бъдат предприети преди етапа на пречистване на отпадъчните води, а именно повишаване на информираността, разширена отговорност на производителя и изисквания за етикетиране за определени пластмасови продукти за еднократна употреба.

С настоящото предложение се въвеждат също и мерки за подобряване на управлението на върнатите на брега отпадъци от риболовни съоръжения, които съдържат пластмаси, и неговото финансиране. Очаква се, че чрез тези механизми и стимули ще се увеличи делът на оползотворените риболовни съоръжения в края на техния експлоатационен срок. Обработката на отпадъците от риболовни съоръжения се регулира и се подпомага финансово до известна степен чрез набор от инструменти на ЕС, насочени по-специално към връзката между общите правила относно отпадъците и замърсяването от разположени в морето източници и риболовни съоръжения, и проследяването и докладването на изгубени или изоставени риболовни съоръжения в открито море. Настоящото предложение допълва действащото законодателство относно пристанищните приемни съоръжения⁹ за предаване на отпадъци от кораби, което понастоящем е в процес на преразглеждане¹⁰. При предложени преглед риболовните кораби се включват в системата за събиране на 100 % непреки такси, с което тези кораби получават правото да предават в пристанищата всички свои отпадъци, включително и изоставени риболовни съоръжения. Предложението допълва също така и предвиденото преразглеждане на Регламента относно контрола на рибарството¹¹, с което се укрепват средствата за докладване на изгубени риболовни съоръжения и тези за намиране на изгубени риболовни съоръжения.

Проблемът с морските отпадъци от пластмаси е разгледан само частично в настоящото предложение. Той е включен в цялостен интегриран и съгласуван европейски подход за борба с всички източници на морски отпадъци от пластмаси, както е подробно представено в приетата неотдавна стратегия за пластмасите. В тази стратегия са очертани пропуските или недостатъците в действащата правна рамка и рамка на политиката за борба с морските отпадъци от пластмаси и са предложени целенасочени мерки за подобряване на предотвратяването, събирането и пригодността за рециклиране на пластмасите, и по-специално на пластмасовите опаковки. С нея се цели също така да се разработи регулаторна рамка за пластмасите с биоразградими свойства, за да се предотврати увреждането на екосистемите. Европейската агенция по химикали изготвя досиета за ограничаване по отношение на пластмасовите микрочастици, които се добавят умишлено в препарати, като козметични продукти, и за употребата на разградими при окисляване пластмаси; подготвят се мерки за пластмасовите микрочастици, които не се използват умишлено в продуктите, но се образуват при тяхната употреба, като гуми и текстилни изделия, а така също и за ограничаване на изпускането на пластмасови гранули, използвани като суровина в производството.

⁹ Директива 2000/59/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2000 г. относно пристанищните приемни съоръжения за отпадъци от експлоатацията на корабите и на остатъци от товар (ОВ L 332, 28.12.2000 г., стр. 81).

¹⁰ COM(2018) 33 final.

¹¹ Регламент (ЕО) № 1224/2009 на Съвета от 20 ноември 2009 г. за създаване на система за контрол на Общността за гарантиране на спазването на правилата на общата политика в областта на рибарството (ОВ L 343, 22.12.2009 г., стр. 1).

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

В допълнение към описаните по-горе екологични цели, предложението е насочено към защитата на вътрешния пазар от допълнително разпокъсване, което е една от основните цели на Съюза.

Инициативата изцяло подкрепя принципа на иновации и свързаните спомагателни действия съгласно стратегията за пластмасите за стимулиране на иновациите и инвестициите за намиране на подходящи за кръговата икономика решения, като финансирането от ЕС за научни изследвания по програма „Хоризонт 2020“ и европейските структурни и инвестиционни фондове.

В по-общ план настоящата инициатива ще допринесе за постигането на цел № 12 и цел № 14 за устойчиво развитие (ЦУР) на Организацията на обединените нации¹², на целите, очертани в Съобщението относно международното управление на океаните¹³, както и за поетите ангажименти по време на конференцията „Нашият океан — океан на живота“, проведена в Малта през 2017 г. Настоящата инициатива е съгласувана със стратегията за най-отдалечените региони от 2017 г.¹⁴, с която се признава техният потенциал за растеж в областта на туризма и синята икономика, както и на кръговата икономика.

И накрая, настоящата инициатива е съгласувана с международните задължения на ЕС в областта на търговската политика, и по-специално като се гарантира недискриминация между продуктите, произведени в ЕС, и внесените продукти.

Предложението ще допринесе също така за изпълнение на приоритетна цел № 1 от Седмата програма за действие за околната среда до 2020 г.: „Опазване, съхранение и увеличаване на природния капитал на Съюза“¹⁵. То е съгласувано и с приоритетна цел № 4, според която на обществеността трябва да се предостави достъп до ясна информация за околната среда на национално равнище. С оглед на това в предложението се съдържат препратки към Директива 2003/4/ЕО¹⁶ и Директивата INSPIRE¹⁷ и се гарантира съгласуваност с установените в тях изисквания.

В съответствие с подхода на ЕС за по-добро регулиране¹⁸ и проверката за пригодност по отношение на докладването и мониторинга¹⁹ предложението има също така за цел да

¹² През 2015 г. държави приеха Програма до 2030 г. за устойчиво развитие и нейните 17 цели за устойчиво развитие. Цел за устойчиво развитие № 12 на Организацията на обединените нации за осигуряване на устойчиви модели на потребление и на производство и цел № 14 за предотвратяване и значително намаляване до 2025 г. на всички видове замърсяване на морската среда, и по-специално от осъществявани на сушата дейности, включително замърсяването на моретата с отпадъци и хранителни елементи.

¹³ SWD(2016) 352 final

¹⁴ COM(2017) 623

¹⁵ Решение № 1386/2013/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 20 ноември 2013 г. относно Обща програма на Европейския съюз за действие за околната среда до 2020 година „Да живеем добре в пределите на нашата планета“ (ОВ L 354, 28.12.2013 г., стр. 171 — 200).

¹⁶ Директива 2003/4/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2003 г. относно обществен достъп до информация за околната среда и за отмяна на Директива 90/313/ЕИО на Съвета (ОВ L 41, 14.2.2003 г., стр. 26 — 32).

¹⁷ Директива 2007/2/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2007 г. за създаване на инфраструктура за пространствена информация в Европейската общност (INSPIRE) (ОВ L 108, 25.4.2007 г., стр. 1 — 14).

¹⁸ SWD(2015) 111 final.

¹⁹ COM(2017) 312 final.

гарантира опростяване на задълженията за мониторинг и докладване, с което да се ограничи административната тежест върху държавите членки.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

• Правно основание

Основната цел на предложението е да се предотврати и да се намали въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда, и по-специално върху водната среда. Това се постига чрез определяне на специфични цели за предотвратяване и управление на отпадъците и на мерки по отношение на пластмасовите продукти за еднократна употреба които се срещат най-често по плажовете в Съюза, и риболовните съоръжения, съдържащи пластмаси. При извършване по съгласуван начин в рамките на Съюза, предложението ще допринесе и за гладкото функциониране на пазара на Съюза. С оглед на това правното основание на предложението е член 192, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

• Субсидиарност (извън областите на изключителна компетентност)

Предвид способността на отпадъците да се разнасят от вятъра, теченията и приливите, проблемът със замърсяването с отпадъци от пластмаса и морските отпадъци е трансграничен по характер и поради това не може да се разрешава поотделно от държави членки, които споделят едни и същи морета и водни пътища. Действията, които трябва да се предприемат, трябва да бъдат координирани, за да се гарантира, че положените усилия от едната страна на моретата не се обезсилват поради липсата на действия от другата страна. Поради тази причина морските отпадъци могат да се предотвратят и намалят ефективно само чрез съгласуван и всеобхватен подход и мерки на политиката на равнището на ЕС. Освен това, предвид глобалното измерение на проблема, това сътрудничество се подсилва от европейски действия и участие в европейските регионални морски конвенции, по всяка от които има приети регионални планове за действие за борба с морските отпадъци, като и от глобалните ангажименти, поети от ЕС и неговите държави членки например в контекста на Асамблеята на ООН по околната среда и ЦУР.

Съществува риск от възникване на разпокъсаност на пазара, когато държавите членки предприемат мерки по несъгласуван начин, които се различават по обхват, насоченост и равнище на амбиция. Текущите действия са насочени към различни пластмасови продукти и прилагат различни подходи (например забраната в Италия на пластмасовите клечки за уши, правилата във Франция за ограничаване на предлагането на пазара на пластмасови чаши и чинии за еднократна употреба, освен ако те не отговарят на определени критерии за биоразградимост). Това би могло да доведе до множество ограничения на достъпа до пазара сред държавите членки и до пречки пред свободното движение на стоки и пред еднаквите условия на конкуренция между производители от различни държави, като така се застрашава ефикасното постигане на целта за намаляване на морските отпадъци, което има по-широки въздействия на равнището на ЕС и на международно равнище. Поради тази причина е необходимо да се установи хармонизирана законодателна рамка, с която да се определят общи цели и мерки на равнището на ЕС за предотвратяване и намаляване на морските отпадъци, така че мерките на държавите членки да бъдат насочени към конкретни пластмасови продукти за еднократна употреба и риболовни съоръжения, съдържащи пластмаси. Въпреки че видовете мерки, които трябва да се предприемат, се основават на обща оценка, те са диференцирани според вида на пластмасовото изделие, като се вземат под внимание

добавената стойност на потенциалните действия на ЕС и взаимното допълване с действията, предприети от държавите — членки на ЕС.

По отношение на някои изделия, проблемът със замърсяването с отпадъци (например капачки и капаци за пластмасови съдове за напитки) и другите въздействия върху околната среда могат да се разрешат най-ефикасно чрез промени в проектирането на продуктите и чрез преминаване към по-устойчиви заместители (например подмяна на съдържанието на пластмаса). В такива случаи, когато има ясна връзка с изискванията за продуктите и достъпа до пазара в рамките на вътрешния пазар, е важно наличието на еднакви условия на конкуренция за предприятията.

Освен това по отношение на някои мерки, в съответствие с принципа на субсидиарност, настоящото законодателно предложение предоставя на държавите членки известна гъвкавост — възможност да избират най-подходящите специфични методи за изпълнение и събиране на данни. Например държавите членки имат голяма свобода на преценка при вземането на решения относно националните мерки, както е уместно в съответствие с местните условия, за изпълнение на целта на ЕС за значително намаляване на потреблението на определени изделия.

• **Пропорционалност**

Предложението е целенасочено и пропорционално, тъй като неговият акцент е върху макропластмасовите изделия, които се срещат най-често по европейските плажове, отчетени чрез преброяване, а именно пластмаси за еднократна употреба и риболовни съоръжения. Най-добрият наличен показател за екологичните, социалните и икономическите въздействия е отчитането на изделията чрез преброяване. Настоящата инициатива е насочена към десетте най-често срещани при преброяванията пластмасови изделия за еднократна употреба, които представляват 86 % от всички пластмасови изделия за еднократна употреба (като по този начин съответно представляват 43 % от всички морски отпадъци). Регулирането на всички пластмасови продукти за еднократна употреба, които се срещат по плажовете, не би било пропорционално в сравнение с потенциалната добавена стойност. То би довело до ненужни разходи и тежест за държавите членки.

Мерките по отношение на риболовните съоръжения се основават на принципа „замърсителят плаща“, като по-конкретно тяхната цел е да се гарантира, че производителите на риболовни съоръжения, съдържащи пластмаси, поемат отговорност за етапа, в който техните продукти се превръщат в отпадъци, и по-специално за подобряването на тяхното разделно събиране и третиране, и по-специално рециклиране, както и повторна употреба. Чрез тези мерки се осигуряват на рибарите положителни стимули за връщането на риболовните съоръжения на брега, като същевременно се гарантира, че те не обременяват непропорционално операторите в отрасъла на рибарството, и по-специално малките оператори.

Предложението е адаптирано така, че да даде решение на належащ екологичен проблем, и заедно с действащото законодателство и действията, планирани в стратегията за пластмасите, да осигури амбициозни резултати за околната среда, като същевременно да постигне положителни икономически въздействия чрез ограничено, но положително въздействие върху нетната заетост, насърчаване на иновациите, осигуряване на обществена подкрепа и допринасяне за по-голяма ефективност на ресурсите.

В придружаващата оценка на въздействието се съдържат допълнителни подробности относно пропорционалността на елементите, предвидени в настоящото законодателно предложение.

- **Избор на инструмент**

Предлага се специален законодателен инструмент, за да се обхванат с един правен инструмент всички пластмасови продукти за еднократна употреба, като се определят специфични цели и мерки с оглед на предотвратяването и намаляването на тяхното въздействие върху морските отпадъци. Такъв специален законодателен инструмент се счита за най-подходящ с оглед на избягването на една разпокъсана правна среда, в сравнение с алтернативния подход, който би включвал изменение на няколко правни инструмента, като Рамковата директива за морска стратегия, Директивата за опаковките и отпадъците от опаковки, Рамковата директива за отпадъците, Директивата за пристанищните приемни съоръжения или Регламента за контрол на рибарството.

Докато за някои продукти е необходимо хармонизиране на равнището на ЕС, то за други пластмасови продукти за еднократна употреба и риболовни съоръжения, съдържащи пластмаси, е необходимо да се предостави на държавите членки, в съответствие с действащото законодателство на ЕС за отпадъците, известна възможност за избор на най-подходящите правни, административни и икономически инструменти за изпълнение на определените цели и мерки. Поради това за постигането на предвидените цели и мерки директивата е най-подходящият правен инструмент.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, ОТ КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОТ ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Последващи оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

За целите на настоящото законодателно предложение е извършен обстоен преглед на действащото законодателство, за да се установи къде са необходими допълващи действия на ЕС за борба със замърсяването с пластмаси за еднократна употреба и тяхното въздействие върху околната среда. Това законодателство често е ориентирано към различни пътища на отпадъците, то е разпокъсано по отношение на своята насоченост и амбиция и все още не е постигнало необходимото въздействие върху морските отпадъци.

Както е обяснено в раздел 2 по-горе, в приетата наскоро стратегия за пластмасите е установена необходимост от законодателно предложение на равнището на ЕС, което да е специално насочено към пластмасите за еднократна употреба.

Съгласно законодателството на ЕС за отпадъците всички отпадъци следва да подлежат на събиране и подходящо третиране. С това законодателство се определят целеви стойности за рециклиране на битовите отпадъци (65 % до 2030 г.) и на отпадъците от пластмасови опаковки (55 % до 2030 г.), което ще увеличи още повече улавянето на пластмасовите отпадъци. Държавите членки могат обаче да постигнат тези целеви стойности без засилване на усилията по отношение на замърсяването с отпадъци. Съгласно последните изменения на Рамковата директива за отпадъците от държавите членки ще се изисква да предприемат мерки за определяне на основните източници на морски отпадъци и да предприемат мерки за предотвратяване и намаляване на отпадъците от тези източници. Въпреки това, поради различни фактори, свързани с

неподходяща инфраструктура за отпадъците и неуместно поведение на потребителите, ще продължи да се наблюдава замърсяване с отпадъци и изпускане на пластмаси в околната среда. Настоящата инициатива допълва новото законодателство за отпадъците, като предоставя решения на европейско равнище за значителна част от източниците на замърсяване. Тя подчертава значението на ориентиран към продуктите правен инструмент, което се потвърждава от резултатите, получени от Директивата за пластмасовите торбички, която беше първият европейски инструмент с такъв характер, и която постигна реално намаляване на потреблението и свързаните въздействия върху околната среда от потреблението на изделия, към което беше насочена директивата.

Оценката на програмите от мерки, извършена в контекста на Рамковата директива за морска стратегия, показва, че тези програми осигуряват полезен преглед на предприетите или планираните действия, но са необходими допълнителни мерки, за да станат ефективни. Настоящото законодателно предложение надхвърля това, тъй като се регулират отделни източници на замърсяване благодарение на определянето на причините и пътищата за замърсяване на морската среда с пластмаса.

Едно от ограниченията на Директивата за пречистването на градските отпадъчни води, която понастоящем е предмет на оценка, е свързано с изискванията относно улавянето и пречистването на прекомерното количество органични вещества от поройни дъждове, и те ще трябва да се преразгледат. Целта на настоящото законодателно предложение е справяне с този проблем чрез насърчаване на провеждането на кампании за повишаване на осведомеността и чрез изисквания за етикетиране за предотвратяване на изхвърлянето в канализационната система на пластмасови изделия за еднократна употреба, които не се улавят добре от всички системи за пречистване на отпадъчни води.

Отпадъците от риболовните съоръжения са регулирани чрез редица инструменти на ЕС. Все още обаче се забелязват пропуски. По-специално понастоящем няма специални стимули за операторите, за да се гарантира максимална норма на връщане на отпадъците от риболовни съоръжения на брега, и няма въведени механизми за споделяне на тежестта. Следователно текущото преразглеждане на Директивата за пристанищните приемни съоръжения допълва настоящото предложение по отношение на регулирането на риболовните съоръжения, тъй като то разглежда предишните фактори, които възпират корабите да връщат на брега своите отпадъци, както и уловените отпадъци. Освен това съгласно преразглеждания текст на Регламента за контрол на рибарството се изисква маркиране на риболовните съоръжения, наличие на борда на кораба на оборудване за намиране на изгубени риболовни съоръжения, търсене на изгубено риболовно съоръжение или докладване на неговата загуба, в случай че то не може да бъде намерено чрез ежедневно електронно отчитане. Настоящата правна рамка може обаче да се укрепи допълнително чрез предоставяне на стимули за по-ефикасно управление на риболовните съоръжения като специфичен поток от отпадъци за управление и рециклиране. Настоящото ново законодателно предложение има за цел да обхване този въпрос чрез схема за разширена отговорност на производителя.

- **Консултации със заинтересованите страни**

По време на обществената консултация, която се проведе между декември 2017 г. и февруари 2018 г., бяха получени над 1 800 становища. 98,5 % от участниците считат, че са „необходими“ действия за разрешаване на проблема с морските отпадъци от пластмаси за еднократна употреба, а 95 % считат, че такива действия са „необходими и спешни“. Над 70 % от производителите и повече от 80 % от предприятията с търговски

марки и предприятията за рециклиране считат, че такива действия са „необходими и спешни“. Само 2 % от участниците считат, че следва да няма нови мерки на европейско равнище, а 79 % считат, че ако не бъдат предприети мерки на равнището на ЕС, досегашните усилия ще бъдат неефективни.

Мнозинството от участници в обществената консултация подкрепят използването на схеми за разширена отговорност на производителя за покриване на разходите по почистване на отпадъците, което е основна добавена стойност на настоящото законодателно предложение в сравнение с минималните изисквания, определени в законодателството на ЕС за отпадъците по отношение на схемите за разширена отговорност на производителя. Освен това при обществената консултация бе изразена подкрепа за законодателни изисквания за по-добро проектиране като един от най-ефективните подходи, следвани от целеви стойности за намаляване; това беше взето под внимание в предложението и включено като основни мерки, които да бъдат приложени от държавите членки.

По отношение на риболовните съоръжения 88 % от участниците подкрепят мерки за създаване на стимули за връщане на брега на уловените в открито море отпадъци и излезли от употреба риболовни съоръжения, а 77 % искат по-добри съоръжения за събиране и сортиране на борда на плавателните съдове и при пристанищата.

• **Събиране и използване на експертни становища**

В контекста на Рамковата директива за морска стратегия Техническата група за дейности във връзка с морските отпадъци (програми за мониторинг, кампании за почистване и изследователски проекти) към Съвместния изследователски център събра, въз основа на отпадъците от 276 крайбрежия в 17 държави — членки на ЕС, и четири регионални морета през 2016 г., информация за морските отпадъци, които се срещат по европейските плажове. По време на 679 проучвания бяха отчетени общо 355 671 отпадъка, които бяха класирани по тяхното обилие основно в съответствие с Основния списък на категориите отпадъци по плажовете съгласно Рамковата директива за морска стратегия. След това списъкът на Съвместния изследователски център беше използван за изготвянето на по-кратък списък с отделни класификации, които представят относителния дял на отпадъците, които са сходни по отношение на източника, употребата или материала, и попадат по принцип в приложното поле на определена област на политиката. Тези данни бяха допълнени също така от няколко съществуващи текущи проекта, като „Наблюдение на морските отпадъци (Marine Litter Watch)“²⁰, разработен от Европейската агенция за околна среда.

Партньорството Европейска мрежа за наблюдение²¹ и данни за морската среда (EMODnet)²² и регионалните морски конвенции осигуриха основна експертна подкрепа за настоящото законодателно предложение, като допринесоха например за работата на Съвместния изследователски център по обединяване и хармонизиране на данните, за да се получи по-добра обща представа за концентрациите на пластмасовите отпадъци в европейските морета и морското дъно.

По отношение на пластмасите за еднократна употреба и риболовните съоръжения Европейската комисия разчиташе също така и на работата на външни консултанти. Що се отнася до пластмасите за еднократна употреба, те извършиха, въз основа на данните

²⁰ <https://www.eea.europa.eu/themes/water/europes-seas-and-coasts/marine-litterwatch>

²¹ <http://www.emodnet.eu/>

²² http://ec.europa.eu/environment/marine/international-cooperation/regional-sea-conventions/index_en.htm

на Съвместния изследователски център, анализ на причините и пътищата за морски отпадъци и на възможните основни мерки, които да се включат в настоящото законодателно предложение за справяне с проблема с пластмасите за еднократна употреба. Беше извършено отделно задълбочено проучване²³ във връзка с риболовните съоръжения, за да се установи къде има законодателни пропуски и какви мерки следва да допълнят съществуващия базов сценарий, за да се намали въздействието на риболовните съоръжения върху морската среда. При анализа бяха взети под внимание различни прегледи на публикации относно съществуващи изследвания, практически семинари с участието на длъжностни лица на Комисията и външни заинтересовани страни и проучвания на документи, включително базите данни на Продком списъка и Евростат (данни за външната търговия, вноса, износа и производството на ЕС).

По време на проучването бяха проведени редица официални и неофициални интервюта със заинтересовани лица от публични институции, НПО, промишлени асоциации и предприятия в подкрепа на изготвянето на анализа на проблема и на въздействието. При тези интервюта беше обсъдено какво е технически осъществимо и възможните преки въздействия на определени варианти. Интервютата бяха използвани също така и за събиране на конкретни данни за изпълнението и разходите и за това как те могат да бъдат изменени в резултат на потенциални мерки за интервенция.

- **Оценка на въздействието**

Към предложението е приложено резюме на оценката на въздействието. Комитетът за регулаторен контрол издаде отрицателно становище, последвано от второ становище, което беше положително с резерви²⁴, и което се основава на преразгледана оценка на въздействието. В заключителното становище комитетът признава, че преразгледаният доклад представя по-ясно обхвата на инициативата, който е ограничен до макропластмасите. Беше отправено искане за допълнителни подробности основно относно допълващата роля на един нов инструмент към действащото законодателство, както по отношение на 1) риболовните съоръжения (добавена стойност в сравнение с Регламента за контрол, Рамковата директива за пристанищните приемни съоръжения и Европейския фонд за морско дело и рибарство), така и по отношение на 2) пластмасите за еднократна употреба (обяснение на липсата на амбиция на действащото законодателство или на слабото изпълнение). Комитетът за регулаторен контрол поиска допълнителни разяснения относно вредите от пластмасите за еднократна употреба като група и от всяка една от тях поотделно, и относно факта, че действията на отделните държави членки биха могли да доведат до разпокъсаност на пазара.

В резултат на това в окончателната оценка на въздействието се разяснява допълнително, че морските отпадъци причиняват икономически, социални и екологични вреди, и се очертава начинът, по който ще бъдат отстранени пропуските в действащите достижения на правото, тъй като действащото законодателство в областта на управлението на отпадъците, пречистването на отпадъчните води, пристанищните приемни съоръжения и т.н. не обхваща в достатъчна степен проблемните фактори за въздействията на конкретни изделия. По отношение на пластмасите за еднократна употреба, законодателството за отпадъците ще допринесе основно за увеличаване на рециклирането и ще има по-малко въздействие върху замърсяването с отпадъци. По-ефикасни са мерките нагоре по веригата, които са насочени към намаляване на

²³ Проучване в подкрепа на оценката на въздействието за варианти за намаляване на равнището и вредното въздействие на пластмасата от риболовните съоръжения.

²⁴ <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=ia&year=2017&serviceId=&s=Chercher>

потреблението. Оценката на въздействието потвърди, че като група най-често срещаните пластмасови изделия за еднократна употреба и риболовните съоръжения имат голям принос за макроотпадъците в морската среда. Те представляват приблизително 70 % от отпадъците по плажовете при преброяване, но се отчита и приносът за замърсяването за всяко отделно изделие. В случая с риболовните съоръжения разработването на допълнителни мерки беше част от подхода, който беше следван в контекста на стратегията на ЕС за пластмасите и предлаганото преразглеждане на Директивата за пристанищните приемни съоръжения²⁵. В предложеното преразглеждане на настоящата директива отделните рибари няма да бъдат санкционирани, когато връщат на брега отпадъци. Независимо от това пристанищните такси ще бъдат по-високи, ако на брега се връщат повече отпадъци и съоръженията за обработка на отпадъци ще трябва да се модернизират, по-специално при малките рибарски пристанища, които се използват от много плавателни съдове. Освен че гарантира по-добро управление на отпадъците от риболовни съоръжения, след като те бъдат разтоварени в пристанището, предлаганата схема за разширена отговорност на производителя гарантира, че производителите на риболовни съоръжения, съдържащи пластмаси, ще поемат разходите по управление на потока от отпадъци, включително някои или всички разходи за пристанищните приемни съоръжения.

Освен това в оценката се изтъква наличието на нарастващ реален риск от разпокъсване на пазара, и по-специално във връзка с начина, по който регионите или отделните държави членки се справят с проблема с пластмасите за еднократна употреба и риболовните съоръжения. Настоящото предложение следователно има за цел да осигури минимална степен на съгласуваност на мерките между отделните държави членки, за да се избегне възникването на неравнопоставени условия, които потенциално ще нарушат конкуренцията между операторите, а това от своя страна ще застраши постигането на целта за намаляване на отпадъците. С настоящото законодателно предложение се постига точният баланс между наличността на алтернативи и необходимостта от хармонизация.

Накрая, Европейският съюз трябва да застане начело на борбата с морските отпадъци от пластмаси в европейските морета чрез действията по линия на регионалните морски конвенции, а така също и на международно равнище. Чрез действията, които ще предприеме, ЕС ще подбуди други държави към действие, което ще доведе до глобално намаляване на отпадъците в моретата в Европа и извън нейните предели.

Прякото правно действие по отношение на тези изделия следователно е от голямо значение за борбата със замърсяването на морската среда.

²⁵

COM(2018) 33 final.

Пластмаси за еднократна употреба

При оценката на въздействието е разгледан широк набор от мерки. Бяха моделирани четири варианта или сценария, с подбор на различни мерки, приложени за различните изделия. Всеки следващ вариант е с по-високо равнище на амбиция по отношение на цялостните резултати. Основно съображение в този контекст беше очакваното въздействие на потоците от пластмасови продукти за еднократна употреба към морската среда.

В резултат на това бяха получени три категории изделия:

- изделия, за които има налични устойчиви алтернативи: целта е да се насърчат алтернативи, които са по-малко вредни;
- изделия, за които не съществуват алтернативи. За тези изделия целта е да се ограничат вредите чрез по-добро информироване на потребителите и като производителите носят финансовата отговорност за последствията за околната среда;
- изделия, които вече се улавят добре: по отношение на тях целта е да се гарантира, че те попадат в съществуващата (или бъдещата) верига за разделно събиране и рециклиране.

Четири сценария бяха сравнени с базов сценарий 1 и са описани по-долу.

Сценарий 2а — По-малко въздействие върху намаляването на морските отпадъци

При този сценарий ще бъде отделено ограничено внимание на причините. Той включва информационни кампании, доброволни действия и етикетиране, които биха могли да повишат общата информираност (например относно проблема с отпадъците, типичните пътища, правилното обезвреждане) и по този начин да повлияят на поведението на потребителите. Не е ясно обаче какъв ще бъде резултатът, тъй като съществуват малко доказателства за това дали такива дейности по осведомяване действително променят поведението на хората.

Сценарий 2б — Средно въздействие върху намаляването на морските отпадъци

Този сценарий е по-ефективен от сценарий 2а, но той е по-труден за изпълнение, тъй като е свързан с повече разходи и тежест за засегнатите лица.

Сценарий 2в — Средно до голямо въздействие върху намаляването на морските отпадъци (избраният вариант)

При този сценарий основните причини ще бъдат разгледани по-адекватно и ще бъдат предвидени допълнителни действия за промяна на поведението на потребителите. Той включва мерки за проектиране на продуктите; по отношение на бутилките за напитки с прикрепени капачки той ще има пряко въздействие върху изпускането на капачки в околната среда.

Сценарий 2г — Най-голямо въздействие върху намаляването на морските отпадъци

Чрез този сценарий допълнително се подобрява подходът към основните движещи фактори, по-специално липсата на стимули за правилно събиране и управление на пластмасите за еднократна употреба в края на техния жизнен цикъл, но при по-високи разходи, по-конкретно по отношение на пречистването на отпадъчните води. Той включва въвеждането на схема за възстановяване на депозитите или еквивалентни системи и би довел до допълнителни разходи (около 1,4 милиарда евро за ЕС), но

допълнително би намалил значително морските отпадъци и също така би подобрил качеството на събраните материали и равнищата на рециклиране. Както при всички схеми за разширена отговорност на производителя, разходите за въвеждане и управление на схема за възстановяване на депозитите обикновено се поемат от икономическите участници в съответната верига на доставките, в зависимост от структурата, а не от публичните органи. Най-добрите практики при строителството на пречиствателни станции за отпадъчни води биха подобрили инфраструктурата, но изискват значителна допълнителна инвестиция от около 7,7 милиарда евро годишно. Тази мярка трудно може да бъде оправдана, ако целта би била само решаването на проблема с мокрите кърпички, но тя е относима към много по-широк спектър от случаи на изпускане на замърсяване. Текущата оценка на Директивата за пречистване на градските отпадъчни води ще осигури по-подробни данни по този въпрос.

За да се избегнат нежелани последствия по отношение на икономическото, екологичното и социалното въздействие, се счита, че преходът към алтернативи следва да бъде ориентиран към постигането на краен продукт и да предлага широки възможности за потенциални решения. Такъв подход е в съответствие с принципа на иновации и прави законодателното предложение ориентирано към бъдещето („адаптивно към предизвикателствата на бъдещето“) и благоприятно за иновациите.

В съответствие с направения анализ по различните варианти на политиката, както и с оглед на специфичните особености на всяко целево пластмасово изделие за еднократна употреба, Сценарий 2в беше избран като предпочетен вариант. Той включва следните действия:

- ограничения за пускането на пазара на пластмаси за еднократна употреба, за които има леснодостъпни алтернативи (например сламки);
- общи целеви стойности за намаление (например на чаши за напитки, съдове за храни), които позволяват на държавите членки да приемат свои собствени мерки за постигане на намаление. Разходите за прилагането на тези мерки след това ще зависят от избора и вида на мерките, приети на национално равнище;
- Мерки за повишаване на осведомеността и схеми за разширена отговорност на производителя за всички изделия, които не попадат в обхвата на мярката за ограничение на пазара, така че да допринесе за разходите за предотвратяване на образуването и управление на отпадъците, включително почистване на отпадъци, с изключение на риболовните съоръжения;
- изисквания за етикетиране, за да се информират потребителите за подходящите операции по обезвреждане на отпадъците или средствата за обезвреждане, които трябва да се избягват (например за мокрите кърпички);
- мерки по отношение на разработването на продукта (например за бутилки за напитки с прикрепени капачки).

Оценката на въздействието обаче показва, че схемите за възстановяване на депозитите или еквивалентните системи за пластмасови бутилки за напитки, които водят до високи нива на събираемост (разгледани като част от вариант 2г), могат да бъдат много ефикасен инструмент за постигане на високи нива на събираемост, с който се предотвратява замърсяването с отпадъци, в частност морски отпадъци. Поради това схемите за възстановяване на депозитите бяха добавени към предпочитаната комбинация от политически мерки. Те оказват пряко положително въздействие върху събираемостта поради таксата за депозит и водят до подобряване на качеството на събрания материал и в следствие на това — до висококачествен рециклиран материал.

Поради това, като се оставя на държавите членки правото на преценка за избора на подходящи инструменти, се предлага установяване на минимална целева стойност за разделно събиране по отношение на събираемостта, която се определя на ниво, отразяващо медианното ниво на събираемост на съществуващите схеми за възстановяване на депозитите за пластмасови бутилки за еднократна употреба в ЕС (90 %). Схемите за възстановяване на депозитите или еквивалентни системи могат да предлагат също и решения и инфраструктура за постигане на по-добро събиране на съдове от напитки, произвеждани от други материали, които са предмет на целевите стойности за рециклиране за опаковки, по-специално от алуминий. Поради това държавите членки следва да обмислят такива мерки също и по отношение на опаковките за напитки, произведени от други материали.

Поради съображения за практическа осъществимост на изпълнението, при мокрите кърпички евентуалното предложение е да се избере вариант 2б, който предвижда задължения за разширена отговорност на производителя, изисквания за етикетиране и мерки за повишаване на осведомеността. За дамските превръзки се предлагат изисквания за етикетиране и мерки за повишаване на осведомеността.

Налице е вече действащо законодателство, т.е. Директивата за опаковките и отпадъците от опаковки, в което се предвиждат цели за намаляване на потреблението на тънки пластмасови торбички за пазаруване, включително много тънки пластмасови торбички за пазаруване, които също са част от най-често срещаните отпадъци по плажовете на Съюза. В настоящото предложение се предвиждат допълнителни схеми за разширена отговорност и мерки за повишаване на осведомеността за всички тънки пластмасови торбички за пазаруване.

Риболовни съоръжения

Първият разглеждан сценарий се състои в пълното прилагане на съществуващите мерки и вече внесеното предложение, а това води до следните недостатъци:

- съгласно преразгледания текст на Регламента за контрола няма конкретен специален стимул за рибарите да увеличат количеството риболовни съоръжения, които не обявяват за изгубени и прибират на брега;
- макар че с преразгледания текст на Директивата за пристанищните приемни съоръжения значително се намаляват разходите и таксите, които демотивират рибарите да прибират риболовните съоръжения и другите отпадъци обратно в пристанището, тя е насочена към подобряване на събираемостта на отпадъци от кораби (включително риболовни кораби) като цяло, т.е. не е специално насочена към третирането на отпадъците от риболовни съоръжения. Тя не съдържа директни положителни стимули за събирането на всички отпадъци от риболовни съоръжения и последващото им третиране по начин, който максимално увеличава потенциала за повторна употреба и рециклиране на съдържанието на пластмаса в риболовните съоръжения. Мерките на държавите членки, насочени към укрепване на възможностите за събиране на отпадъци и съоръжения или разработването на схеми за рециклиране на риболовни съоръжения, са твърде разнородни и локални, за да бъдат ефикасни. С оглед на това, в предложението за преразгледания текст на Директивата за пристанищните приемни съоръжения се предвижда в рамките на стратегията на ЕС за пластмасите да бъдат разгледани допълнителни мерки за подобряване на събираемостта и третирането на риболовните съоръжения²⁶.

Вторият разглеждан сценарий се състои във въвеждането на схема за разширена отговорност на производителя за риболовни съоръжения, съдържащи пластмаси.

Третият разглеждан сценарий се състои в подсилване на предложението за схема за разширена отговорност на производителя чрез добавяне на схема за депозити и целева стойност за рециклиране, които допълнително ще повишат равнището на връщане на съоръженията. Той обаче е свързан с повече разходи за изпълнение и потенциално увеличава разходите за отрасъла, като същевременно се увеличава административната тежест. В допълнение, в случая на риболовните съоръжения и за разлика от пластмасите на сушата, рискът от загуба на депозита е относително висок, което потенциално намалява въздействието му като стимул.

Част от този вариант беше и определянето на целева стойност за рециклиране. Сложността на определянето на такава целева стойност и административната тежест и разходите за нейното наблюдение бяха сметени за непропорционални, особено в контекст, при който създаването на схема за разширена отговорност на производителя само по себе си вече вероятно ще стимулира по-нататъшното развитие на сегашния ограничен пазар за рециклиране на материали от риболовни съоръжения.

При четвъртия сценарий в схемата за разширена отговорност на производителя се добавя задължението за финансиране на схема за задължително намиране на риболовни съоръжения. Беше стигнато до заключението, че това е непропорционално и неприложимо и би създавало дублиране. При този сценарий на производителите на риболовни съоръжения би била наложена отговорността да покриват разходите за операции по намиране, които се основават на доброволно участие и понастоящем се

²⁶

Обяснителният меморандум, съдържащ се в COM(2018) 33 final.

подкрепят чрез местни, национални финансови инструменти и такива на ЕС. Намирането на изгубени съоръжения вече е включено като задължение в Регламента за контрола в рамките на общата политика в областта на рибарството.

Ето защо най-ефикасният сценарий за регулиране на риболовните съоръжения и попълване на празнините в съществуващото законодателство е въвеждането на схема за разширена отговорност на производителя за производителите на риболовни съоръжения, съдържащи пластмаси. Счита се, че този вариант има възможно най-ефективното цялостно потенциално въздействие върху намаляването на приноса на изоставените, изгубените и изхвърлените риболовни съоръжения и съоръжения за аквакултури за генерирането на морски отпадъци. Той би подкрепил и улеснил цялостното прилагане на други инструменти и би спомогнал допълнително за намаляване на притока на отпадъци от риболовни съоръжения. По-специално, той доразвива и допълва Регламента за контрола и предложени преразгледан текст на Директивата за пристанищните приемни съоръжения, като добавя специален механизъм, който улеснява разделното събиране и връщането на риболовните съоръжения в системите за събиране на отпадъци и третирането на отпадъци от риболовни съоръжения, по-специално рециклиране. Това ще допринесе по-конкретно за облекчаване на разходната тежест за малките по мащаб пристанища и/или оператори в отрасъла на рибарството, за които могат да възникнат по-високи разходи, свързани със събирането и преработването на по-големи количества отпадъци от риболовни съоръжения, доставяни в пристанищата.

Този вид положителен стимул за връщане на брега на отпадъци се възприема от по-голямата част от заинтересованите страни като най-ефективното средство за намаляване на загубата на съоръжения в морето.

• Пригодност и опростяване на законодателството

Бе сметнато за необосновано микропредприятията да бъдат освободени от инициатива или да се предвиждат облекчени режими за МСП. Очаква се обаче мерките, предвидени в настоящата инициатива, да увеличат възможностите за микропредприятия и МСП в Европа. Европейските предприятия, които вече са възприели модели за проектиране и бизнес модели, съобразени с кръговата икономика, ще имат по-голям пазар и ще увеличат своите възможности за търговия, инвестиции и стопанска дейност. Повечето от 50 000-те предприятия в отрасъла на преработвателите на пластмаси в ЕС са МСП. Въздействието върху тях ще зависи от това дали тяхната стопанска дейност зависи от пластмасите за еднократна употреба и от способността им да преминат към производството на други пластмасови изделия. Голяма част от пластмасовите изделия за еднократна употреба, към които са насочени ограниченията на пазара, се произвеждат извън ЕС. Освен това МСП, като например търговците на дребно, може да бъдат повлияни положително, когато се стремят да избегнат необходимостта от закупуването на изделия за еднократна употреба, които съпровождат или съдържат продажбата от тях хранителен продукт или напитка. Намаляването на потребителските разходи ще доведе до намаляване на продажбите на дребно, но равновесието ще бъде възстановено, тъй като потребителите ще харчат парите си за алтернативи и ще подкрепят иновативните ответни предложения. Ще бъдат разработени нови бизнес модели за предоставяне на потребителите на изделия за многократна употреба и това би могло да намали разходите, особено с постепенното увеличаване на наличните варианти.

За да се сведат до минимум разходите за държавите членки и операторите, свързани с привеждането в съответствие, предвидените механизми за мониторинг и докладване са

опростени и следва в максимална възможна степен да се подпомагат от полезните взаимодействия със съществуващите системи за докладване, както е обяснено в раздел 5 по-долу.

- **Основни права**

Предложението няма да има последствия за защитата на основните права.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Предложението няма да има отражение върху бюджета за Комисията.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и механизми за мониторинг, оценка и докладване**

Компетентността относно организацията и методите за събиране на данни следва да продължи да принадлежи на държавите членки, в съответствие с принципа на субсидиарност.

Броят на отпадъците, които се срещат по плажовете, остава ефикасен показател за оценка на количеството на морските отпадъци, които се срещат по европейските брегове, и на развитието при най-често срещаните пластмасови изделия за еднократна употреба. Например в Ирландия след прилагането на Директивата за пластмасовите торбички се наблюдава рязко намаление на пластмасовите торбички, срещани по плажовете. Държавите членки използват методологията, разработена от сформирания по силата на Рамковата директива за морска стратегия техническа група относно морските отпадъци, която е представена и в техническите доклади на Съвместния изследователски център. През април 2017 г. бе приет преразгледаният текст на решение на Комисията за определяне на критериите и методологичните стандарти. Според него морските отпадъци трябва да бъдат наблюдавани по крайбрежието във всички случаи и могат да бъдат наблюдавани допълнително на морската повърхност и по морското дъно; когато е осъществимо, се събира информация за източника и пътя на отпадъците.

Мониторинг ще се изисква също и по отношение на мерките за намаляване на потреблението на пластмаси за еднократна употреба. Предлага се този мониторинг да се основава на данните за съответните пластмасови продукти за еднократна употреба, пуснати на пазара за една година. Когато е необходимо, хармонизирани правила за събирането на такива данни и формата на докладване ще бъдат установени в рамките на комитета по отпадъците, създаден съгласно законодателство на ЕС в областта на отпадъците. Когато е възможно, мониторингът следва да се възползва от съществуващите бази данни на ЕС относно производството и търговията (Продком списъка²⁷ и Comext²⁸), управлявани от Евростат и редовно актуализирани с информация, предоставяна от държавите членки. Следва също така да се използват полезните взаимодействия по отношение на съществуващите механизми за докладване.

В предложението се предвижда оценка, за да се оцени въздействието на предвидените мерки и да се вземат предвид бъдещите промени. При нея ще се оценяват по-конкретно необходимостта от преразглеждане на списъка на пластмасите за еднократна употреба

²⁷ Изследване за събиране и разпространение на статистически данни за ЕС относно продукцията от промишлени стоки (предимно готова продукция) стоки, както в стойностно, така и в количествено изражение, провеждано най-малко веднъж годишно.

²⁸ Референтната база данни на Евростат за външната търговия на ЕС, включително внос и износ.

и, когато е уместно, въведените мерки, например целеви стойности за намаляване на потреблението. Освен това при оценката ще се разглеждат въпросите относно биоразградимостта.

Настоящото предложение не се отнася директно до въпроси, свързани с продуктовата политика и избора на материали, заместващи пластмасите. Въпреки това, чрез извеждането на някои продукти от пазара и намаляването на други, предложението по косвен път ще създаде важни възможности за иновативни решения за заместване на материали и заместване на пластмасови продукти за еднократна употреба, както и за нови бизнес модели и системи за повторна употреба. Също така, в рамките на стратегията на ЕС за пластмасите понастоящем тече работа за разработване на хармонизирани правила относно определянето и етикетирането на подлежащи на компостиране и биоразградими пластмаси, като се отчитат специфичните приложения и опасенията относно замърсяването с отпадъци, по-специално в морската среда. Като вземе предвид тази работа и когато научно-техническият прогрес позволява това, към момента на оценката на предложението Комисията ще е направила оценка на възможни заместители на пластмасите, за да определи дали да освободи пластмасовите продукти за еднократна употреба от ограниченията за пускане на пазара, които се предлагат в настоящата инициатива.

- **Обяснителни документи (за директивите)**

За транспонирането на настоящата директива не се изисква обяснителен документ, предвид ограничения брой мерки в настоящото предложение.

- **Подробно разяснение на отделните разпоредби на предложението**

Най-важните разпоредби на настоящата директива са изложени по-долу.

В **член 1** се предвижда, че целта на предложената директива е да се предотврати и да се намали въздействието на определени пластмасови продукти за еднократна употреба и риболовни съоръжения, съдържащи пластмаси, върху околната среда и здравето на човека, както и да се насърчи преходът към кръгова икономика с екологосъобразни иновативни бизнес модели, продукти и материали, като по този начин се допринесе за ефикасното функциониране на вътрешния пазар.

Член 2 определя приложното поле на директивата и нейната приложимост за определени пластмасови продукти за еднократна употреба, които са идентифицирани и определени в **приложението** към предложението, и за риболовните съоръжения, съдържащи пластмаси.

В **член 3** са предвидени определенията на понятията пластмасови продукти за еднократна употреба, риболовни съоръжения, както и определението на понятието производител за целите на установяването на мерки за намаляване на потреблението, изисквания за продуктите и разширена отговорност на производителя.

В **член 4** е предвидено изискване за държавите членки да предприемат необходимите мерки за постигане на значително намаляване на потреблението на съдове за храна, чаши за напитки, които са пластмасови продукти за еднократна употреба.

В **член 5** са установени ограничения за пускането на пазара на определени пластмасови продукти за еднократна употреба, за които съществуват алтернативи на пазара.

В **член 6** са установени изисквания за проектирането на продуктите по отношение на съдовете за напитки, които са пластмасови продукти за еднократна употреба, за да се гарантира, че техните капачки и капаци със значителна част, произведена от пластмаси,

остават прикрепени към съда по време на етапа на употреба, така че тези отпадъци да не се изхвърлят в околната среда.

В **член 7** са определени изискванията за маркировка на продуктите за еднократна употреба, за да се избегне неправилното им обезвреждане, например чрез изхвърляне в промивни тоалетни, за да бъдат информирани потребителите за потенциалните последици от неправилното обезвреждане на отпадъците по отношение на морските отпадъци и най-подходящите практики за управление на отпадъците.

В **член 8** се установяват схеми на разширена отговорност на производителя по отношение на риболовните съоръжения, съдържащи пластмаси, и някои пластмасови продукти за еднократна употреба. Макар че за тези схеми се прилагат общите минимални изисквания за схеми за разширена отговорност на производителя, установени в Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците, тази разпоредба също така определя специфични и допълнителни изисквания за финансовата отговорност на производителите, по-специално за кампании за повишаване на осведомеността, а в случая на пластмаси за еднократна употреба, също и за почистването на отпадъци.

Член 9 изисква от държавите членки да достигнат минимална целева стойност за разделно събиране на пластмасови бутилки за напитки за еднократна употреба.

Член 10 предвижда изискване за държавите членки да предприемат мерки за повишаване на осведомеността относно въздействието на замърсяването с отпадъци и неправилното обезвреждане на отпадъците върху околната среда, в частност водната среда, както и относно наличните варианти за повторна употреба и управление на отпадъците.

В **член 11** е установено изискването държавите членки да координират и осигуряват съгласуваност на мерките, които те приемат за изпълнение на настоящата директива, с мерките за изпълнение, които те приемат за предотвратяване и намаляване на морските отпадъци по силата на правни инструменти, по отношение на целите за качество на водите, предотвратяване и управление на отпадъците, заложен в директиви 2000/59/ЕО, 2000/60/ЕО, 2008/56/ЕО, 2008/98/ЕО и законодателството на ЕС относно пристанищните приемни съоръжения.

Член 12 прилага Конвенцията от Орхус във връзка с достъпа до правосъдие и е в съответствие с член 47 от Хартата на основните права. Гражданите и неправителствените организации следва да имат възможност да изискват обжалване на решенията, приети от държавите членки съгласно настоящата директива.

Член 13 предвижда изискване държавите членки да създадат масив от данни за продуктите, които са предмет на цел за намаляване на потреблението, за да се даде възможност за мониторинг на изпълнението на целта за намаляване на потреблението, определена в настоящата директива. Масивът от данни следва да бъде създаден в съответствие с Директива 2007/2/ЕО²⁹. При изпълнението на това задължение се предвижда подкрепа от страна на Европейската агенция за околна среда — нейната роля ще включва редовен достъп до данните и изготвянето на общи прегледи на прилагането на директивата на равнището на ЕС, които са предназначени за Комисията и следва също така да се използват в контекста на бъдещите оценки на директивата.

²⁹ Директива 2007/2/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2007 г. за създаване на инфраструктура за пространствена информация в Европейската общност (ОВ L 108, 25.4.2007 г., стр. 1—14).

В **член 15** е установена рамката за бъдещи оценки на директивата. Първата оценка е предвидено да се проведе 6 години след крайния срок за транспониране на директивата.

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА**относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда**

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 192, параграф 1 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет³⁰,като взеха предвид становището на Комитета на регионите³¹,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) поради голямата функционалност и относително ниската цена на пластмасите този материал все повече се разпространява повсеместно в ежедневието. Нарастващата му употреба за широка гама от приложения с кратък жизнен цикъл, които не са предназначени за повторна употреба или рентабилно рециклиране, означава, че свързаните с тях модели на производство и потребление стават все по-неефикасни и линейни. Ето защо, в контекста на плана за действие за кръговата икономика³², в европейската стратегия за пластмасите³³ Комисията заключава, че трябва да се търси решение за постоянно нарастващото образуване на пластмасови отпадъци и тяхното изпускане в околната среда, в частност в морската среда, ако искаме да постигнем истинска кръгов жизнен цикъл при пластмасите.
- (2) Подходите на кръговата икономика, които отдават предимство на продуктите, които могат да бъдат повторно употребявани, и системите за повторна употреба, ще доведат до намаляване на образуваните отпадъци, а предотвратяването на отпадъците заема първо място в йерархията на отпадъците, заложен в член 4 от

³⁰ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

³¹ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

³² Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Затваряне на цикъла — план за действие на ЕС за кръговата икономика“ (COM(2015) 0614 final).

³³ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Европейска стратегия за пластмасите в кръговата икономика“ (COM(2018) 28 final).

Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета³⁴. Такива подходи са също така в съответствие с цел за устойчиво развитие № 12³⁵ на Организацията на обединените нации за осигуряване на устойчиви модели на потребление и на производство.

- (3) Замърсяването с морски отпадъци има трансграничен характер и се признава като глобален проблем. Намалването на морските отпадъци е действие от ключово значение за постигането на цел за устойчиво развитие № 14 на Организацията на обединените нации, която призовава за опазване и устойчиво използване на океаните, моретата и морските ресурси за устойчиво развитие³⁶. Съюзът трябва да играе своята роля в борбата с морските отпадъци и да се стреми да бъде лидер, определящ стандартите за света. Във връзка с това Съюзът работи съвместно с партньори в много международни форуми като Г-20, Г-7 и ООН за насърчаване на съгласувани действия. Настоящата инициатива е част от усилията на Съюза в това отношение.
- (4) В съответствие с многостранните споразумения³⁷ и законодателството на Съюза в областта на отпадъците³⁸ от държавите членки се изисква да осигурят добро управление на отпадъците, за да предотвратят и намаляват морските отпадъци от източници, разположени както в морето, така и на сушата. Съгласно законодателството на Съюза в областта на водите³⁹ от държавите членки се изисква също така да се справят с морските отпадъци, когато те възпрепятстват постигането на добро състояние на околната среда в техните морски води, включително като принос към цел за устойчиво развитие № 14 на Организацията на обединените нации.
- (5) В Съюза 80 — 85 % от морските отпадъци, измерени чрез преброяване по плажовете, представляват пластмаса, като 50 % от тях са пластмасови изделия за еднократна употреба и 27 % са изделия, свързани с риболова. Пластмасовите продукти за еднократна употреба включват разнообразна гама от често използвани бързооборотни потребителски продукти, които се изхвърлят, след като са били използвани веднъж за целта, за която са предоставени, рядко се рециклират и лесно водят до замърсяване с отпадъци. Значителна част от риболовните съоръжения, предлагани на пазара, не се събират за третиране.

³⁴ Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви (ОВ L 312, 22.11.2008 г., стр. 3).

³⁵ Програма до 2030 г. за устойчиво развитие, приета от Общото събрание на Организацията на обединените нации на 25 септември 2015 г.

³⁶ Програма до 2030 г. за устойчиво развитие, приета от Общото събрание на Организацията на обединените нации на 25 септември 2015 г.

³⁷ Конвенцията на Организацията на обединените нации по морско право (UNCLOS), Конвенцията за предотвратяване на замърсяването на морската среда от преднамерено изхвърляне на отпадъци и други материали от 1972 г. (Лондонската конвенция) и протоколът към нея от 1996 г. (Лондонският протокол), приложение V към Международната конвенция за предотвратяване на замърсяването от плавателни съдове (MARPOL), Базелската конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане.

³⁸ Директива 2008/98/ЕО и Директива 2000/59/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2000 г. относно пристанищните приемни съоръжения за отпадъци от експлоатацията на корабите и на остатъци от товари (ОВ L 332, 28.12.2000 г., стр. 81).

³⁹ Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 г. за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите (ОВ L 327, 22.12.2000 г., стр. 1) и Директива 2008/56/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 г. за създаване на рамка за действие на Общността в областта на политиката за морска среда (Рамкова директива за морска стратегия) (ОВ L 164, 25.6.2008 г., стр. 19)

Поради това пластмасовите продукти за еднократна употреба и риболовните съоръжения, съдържащи пластмаси, са особено сериозен проблем в контекста на морските отпадъци и представляват сериозен риск за морските екосистеми, биологичното разнообразие и потенциално за здравето на човека, и причиняват щети за дейности като туризма, рибарството и корабоплаването.

- (6) Съществуващото законодателство на Съюза⁴⁰ и инструментите на политиката предвиждат някои регулаторни ответни мерки за справяне с морските отпадъци. По-специално, пластмасовите отпадъци подлежат на общите мерки и целеви стойности на Съюза за управление на отпадъците, като например целевата стойност за рециклиране на отпадъци от пластмасови опаковки⁴¹ и наскоро приетата в рамките на стратегията за пластмасите⁴² цел да се гарантира, че всички пластмасови опаковки ще бъдат годни за рециклиране до 2030 г. Въздействието на това законодателство върху морските отпадъци обаче не е достатъчно, а обхватът и равнището на амбиция на националните мерки за предотвратяване и намаляване на морските отпадъци се различават. Освен това някои от тези мерки, в частност ограниченията за търговия с пластмасови продукти за еднократна употреба, могат да създадат пречки пред търговията и да нарушат конкуренцията в Съюза.
- (7) За да се съсредоточат усилията там, където са най-необходими, настоящата директива следва да обхваща само най-често срещаните пластмасови продукти за еднократна употреба, които е изчислено, че представляват около 86 % от пластмасите за еднократна употреба, които се срещат по плажове в Съюза, отчетени чрез преброяване.
- (8) Пластмасовите продукти за еднократна употреба могат да бъдат произведени от широк спектър от пластмаси. Пластмасите обикновено се определят като полимерни материали, към които може да са добавени добавки. В обхвата на това определение обаче попадат някои естествени полимери. Немодифицираните естествени полимери не трябва да са обхванати, тъй като те се срещат в естествен вид в околната среда. Поради това определението за полимер в член 3, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 1907/2006 на Европейския парламент и на Съвета⁴³ следва да бъде адаптирано и за целите на настоящата директива следва да се въведе отделно определение. Пластмасите, произведени с

⁴⁰ Директива 2008/98/ЕО, Директива 2000/59/ЕО, Директива 2000/60/ЕО, Директива 2008/56/ЕО и Регламент (ЕО) № 1224/2009 на Съвета от 20 ноември 2009 г. за създаване на система за контрол на Съюза за гарантиране на спазването на правилата на общата политика в областта на рибарството, за изменение на регламенти (ЕО) № 847/96, (ЕО) № 2371/2002, (ЕО) № 811/2004, (ЕО) № 768/2005, (ЕО) № 2115/2005, (ЕО) № 2166/2005, (ЕО) № 388/2006, (ЕО) № 509/2007, (ЕО) № 676/2007, (ЕО) № 1098/2007, (ЕО) № 1300/2008, (ЕО) № 1342/2008 и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 2847/93, (ЕО) № 1627/94 и (ЕО) № 1966/2006 (ОВ L 343, 22.12.2009 г., стр. 1).

⁴¹ Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 1994 г. относно опаковките и отпадъците от опаковки (ОВ L 365, 31.12.1994 г., стр. 10).

⁴² Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Европейска стратегия за пластмасите в кръговата икономика“ (COM(2018) 28 final).

⁴³ Регламент (ЕО) № 1907/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г. относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH), за създаване на Европейска агенция по химикали, за изменение на Директива 1999/45/ЕО и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 793/93 на Съвета и Регламент (ЕО) № 1488/94 на Комисията, както и на Директива 76/769/ЕИО на Съвета и директиви 91/155/ЕИО, 93/67/ЕИО, 93/105/ЕО и 2000/21/ЕО на Комисията (ОВ L 396, 30.12.2006 г., стр. 1).

модифицирани естествени полимери, или пластмасите, произведени от изходни вещества на биологична основа, на основата на изкопаеми горива или синтетични изходни вещества, не се срещат в естествен вид и поради това следва да бъдат разгледани в настоящата директива. Следователно адаптираното определение за пластмаси трябва да обхваща каучукови изделия на полимерна основа и пластмаси на биологична основа и биоразградими пластмаси, независимо от това дали са получени от биомаса и/или е предвидено да се разградят биологично с течение на времето. Някои полимерни материали не могат да функционират като основен структурен компонент на крайни материали и продукти, като полимерни покрития, бои, мастила и лепила. Тези материали не следва да бъдат разгледани в настоящата директива и поради това не следва да бъдат обхванати от определението.

- (9) За да се определи ясно приложното поле на настоящата директива, трябва да се даде определение на понятието „пластмасов продукт за еднократна употреба“. Определението следва да изключва пластмасови продукти, които са замислени, проектирани и пуснати на пазара, за да направят в рамките на своя експлоатационен живот многократни цикли или обороти, като се пълнят отново или се използват повторно за същата цел, за която са били определени.
- (10) Пластмасовите продукти за еднократна употреба следва да бъдат разгледани чрез една или няколко мерки, в зависимост от различни фактори, като например наличието на подходящи и по-устойчиви алтернативи, възможността за промяна на моделите на потребление и степента, до която те вече са обхванати от съществуващото законодателство на Съюза.
- (11) За някои пластмасови продукти за еднократна употреба все още не съществуват подходящи и по-устойчиви леснодостъпни алтернативи и се очаква потреблението на повечето пластмасови продукти за еднократна употреба от този вид да се увеличи. За да се обърне тази тенденция и да се насърчат усилията за постигане на по-устойчиви решения, държавите членки следва да бъдат задължени да предприемат необходимите мерки за постигане на значително намаляване на потреблението на тези продукти, без да се излагат на риск хигиената на храните или безопасността на храните, добрите хигиенни практики, добрите производствени практики, информацията за потребителите или изискванията за проследимост, определени в законодателството на Съюза в областта на храните⁴⁴.
- (12) За други пластмасови продукти за еднократна употреба съществуват подходящи и по-устойчиви алтернативи, които също така са финансово достъпни и леснодостъпни. За да се ограничи неблагоприятното въздействие на тези продукти върху околната среда, държавите членки следва да бъдат задължени да забранят пускането им на пазара на Съюза. По този начин ще бъдат стимулирани използването на тези леснодостъпни и по-устойчиви алтернативи, както и иновативни решения за по-устойчиви бизнес модели, алтернативи за повторна употреба и заместване на материали.

⁴⁴ Регламент (ЕО) № 178/2002 за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните (ОВ L 31, 1.2.2002 г., стр. 1 — 24), Регламент (ЕО) № 852/2004 относно хигиената на храните (ОВ L 139, 30.4.2004 г., стр. 1 — 54), Регламент (ЕО) № 1935/2004 относно материалите и предметите, предназначени за контакт с храни и други относими законодателни актове, свързани с безопасността, хигиената и етикетирването на храните (ОВ L 338, 13.11.2004 г., стр. 4 — 17).

- (13) Капачките и капаците — значителна част от които е произведена от пластмаса — на съдовете за напитки са сред най-често срещаните пластмасови изделия за еднократна употреба, които се водят до замърсяване по плажовете на Съюза. Следователно пускането на пазара на съдове за напитки, които са пластмасови продукти за еднократна употреба, следва да е разрешено само ако отговарят на специфичните изисквания за дизайна на продукта, като по този начин значително се намалява изпускането в околната среда на капачки и капацы от съдове за напитки. За съдовете за напитки, които представляват пластмасови продукти и опаковки за еднократна употреба, това изискване е допълнение към основните изисквания за състава и естеството на опаковките, използвани повторно, възстановими, включително и годни за рециклиране, посочени в приложение II към Директива 94/62/ЕИО. За да се улесни привеждането в съответствие с изискването за дизайна на продукта и да се гарантира гладкото функциониране на вътрешния пазар, е необходимо да се разработи и приеме хармонизиран стандарт в съответствие с Регламент (ЕС) № 1025/2012 на Европейския парламент и на Съвета⁴⁵ и при спазването на този стандарт следва да може да се приема, че е налице съответствие с въпросните изисквания. Следва да се предвиди достатъчно време за разработването на хармонизиран стандарт и да се позволи на производителите да адаптират производствените си вериги във връзка с изпълнението на изискването за дизайн на продукта.
- (14) Някои пластмасови продукти за еднократна употреба завършват пътя си в околната среда в резултат на неправилно обезвреждане чрез канализацията или друго неправилно освобождаване в околната среда. Ето защо пластмасовите продукти за еднократна употреба, които често неправилно се обезвреждат чрез канализацията или по друг начин, следва да подлежат на изисквания за маркировка. Маркировката трябва да информира потребителите за подходящите варианти за обезвреждане на отпадъците и/или вариантите за обезвреждане, които трябва да се избягват, и/или за отрицателното въздействие на отпадъците върху околната среда в резултат на замърсяване с отпадъци. На Комисията следва да бъде предоставено правомощието да определи хармонизиран формат за маркировката и при това определяне тя следва, при необходимост, да провери възприемането на предложената маркировка от представителни групи потребители, за да се гарантират нейната ефективност и ясно разбиране.
- (15) По отношение на пластмасовите продукти за еднократна употреба, за които няма леснодостъпни подходящи и по-устойчиви алтернативи, държавите членки следва да въведат, в съответствие с принципа „замърсителят плаща“, и схеми за разширена отговорност на производителя, за да се покрият разходите за управление и почистване на отпадъците, както и разходите за мерки за повишаване на осведомеността за предотвратяване и намаляване на такива отпадъци.
- (16) Големият дял в морските отпадъци на пластмасите от изоставени, изгубени и изхвърлени риболовни съоръжения, съдържащи пластмаси, показва, че

⁴⁵ Регламент (ЕС) № 1025/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно европейската стандартизация, за изменение на директиви 89/686/ЕИО и 93/15/ЕИО на Съвета и на директиви 94/9/ЕО, 94/25/ЕО, 95/16/ЕО, 97/23/ЕО, 98/34/ЕО, 2004/22/ЕО, 2007/23/ЕО, 2009/23/ЕО и 2009/105/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Решение 87/95/ЕИО на Съвета и на Решение № 1673/2006/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 316, 14.11.2012 г., стр. 12).

съществуващите правни изисквания⁴⁶ не осигуряват достатъчно стимули за връщането на такива риболовни съоръжения на брега с цел събирането и третирането им. Чрез системата за събиране на непреки такси, предвидена съгласно законодателството на Съюза относно пристанищните приемни съоръжения за предаване на отпадъци от кораби, се премахват стимулите за корабите да обезвреждат своите отпадъци в морето и се осигурява право на депониране. Тази система обаче следва да бъде подкрепена с допълнителни финансови стимули за рибарите при връщане на техните отпадъци от риболовни съоръжения на брега, за да избегнат евентуално увеличаване на непряката такса за отпадъци, която ще се плаща. Тъй като потенциалът за рециклиране на пластмасовите компоненти в риболовните съоръжения е висок, държавите членки следва да въведат, в съответствие с принципа „замърсителят плаща“, разширена отговорност на производителя за риболовни съоръжения, съдържащи пластмаси, за да улеснят разделното събиране на отпадъците от риболовни съоръжения и да финансират доброто управление на такива отпадъци от риболовни съоръжения, по-специално рециклирането.

- (17) Макар че всички морски отпадъци, съдържащи пластмаси, представляват опасност за околната среда и здравето на човека и трябва да бъдат взети мерки за справяне с тях, трябва да се вземат предвид и съображенията за пропорционалност. Ето защо самите рибари и занаятчийските производители на риболовни съоръжения, съдържащи пластмаси, трябва да останат извън обхвата на разширената отговорност на производителя.
- (18) За да се предотвратят замърсяването с отпадъци и други неправилни форми на обезвреждане, водещи до морски отпадъци, съдържащи пластмаси, потребителите трябва да бъдат надлежно информирани за най-подходящите варианти за обезвреждане на отпадъците и/или за вариантите за обезвреждане, които трябва да се избягват, за добрите практики по отношение на обезвреждането на отпадъци и за въздействието върху околната среда на лошите практики за обезвреждане, както и за съдържанието на пластмаси в определени пластмасови продукти за еднократна употреба и риболовни съоръжения. Поради това държавите членки следва да бъдат задължени да предприемат мерки за повишаване на осведомеността, с които се гарантира, че такава информация се предоставя на потребителите. Информацията не трябва да съдържа рекламно съдържание, насърчаващо употребата на пластмасови продукти за еднократна употреба. Държавите членки следва да могат да избират най-подходящите мерки въз основа на естеството на продукта или неговата употреба. Производителите на пластмасови продукти за еднократна употреба и риболовни съоръжения, съдържащи пластмаси, следва да покриват разходите за мерките за повишаване на осведомеността като част от тяхното задължение за разширена отговорност на производителя.
- (19) В Директива 2008/98/ЕО са установени общи минимални изисквания за схемите за разширена отговорност на производителя. Тези изисквания следва да се прилагат за схемите за разширена отговорност на производителя, установени с настоящата директива. В настоящата директива обаче се установяват и допълнителни изисквания за разширена отговорност на производителя,

⁴⁶

Регламент (ЕО) № 1224/2009 на Съвета, Директива 2000/59/ЕО и Директива 2008/98/ЕО.

например изискването производителите на определени пластмасови продукти за еднократна употреба да покриват разходите за почистване на отпадъци.

- (20) Бутилките за напитки, които са пластмасови продукти за еднократна употреба, са едни от най-често срещаните по плажовете в Съюза морски отпадъци. Това се дължи на неефективните системи за разделно събиране и слабото участие на потребителите в тези системи. Необходимо е да се насърчават по-ефикасни системи за разделно събиране и поради това трябва да се установи минимална целева стойност за разделно събиране на бутылките за напитки, които са пластмасови продукти за еднократна употреба. Държавите членки следва да могат да постигнат тази минимална целева стойност, като определят целеви стойности за разделно събиране на бутылки за напитки, които са пластмасови продукти за еднократна употреба в рамките на схемите за разширена отговорност на производителя, или като създадат схеми за възстановяване на депозитите, или чрез всяка друга мярка, която те считат за подходяща. Това ще окаже пряко положително въздействие върху нивото на събираемост, качеството на събраните материали и качеството на рециклирания материал, което ще разкрие възможности за предприятията за рециклиране и пазара на рециклирани материали.
- (21) Както Съдът на ЕС многократно е посочвал, изключването по принцип на възможността заинтересованите лица да се позовават на наложено от дадена директива задължение би било несъвместимо с обвързващия характер на директивите, предвиден в член 288, трета алинея от Договора. Това съображение се прилага по-специално по отношение на директива, която включва сред своите цели опазване на околната среда от вредните последици от морските отпадъци. Следователно, в съответствие с Конвенцията от Орхус за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда, членове на заинтересованата общественост следва да разполагат с достъп до правосъдие, така че да защитят правото си на живот в околна среда, която адекватна по отношение на здравето на човека и неговото благосъстояние. Освен това, когато голям брой лица са в „ситуация на масова вреда“ в резултат на едни и същи незаконни практики, свързани с нарушаване на предоставените съгласно настоящата директива права, тези лица следва да разполагат с възможността да използват механизмите за колективна правна защита, когато такива механизми са установени от държавите членки в съответствие с Препоръка 2013/396/ЕС на Комисията⁴⁷.
- (22) Съгласно параграф 22 от Междуинституционалното споразумение между Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия за по-добро законотворчество от 13 април 2016 г.⁴⁸ Комисията следва да извърши оценка на настоящата директива. Тази оценка следва да се основава на натрупания опит и данните, събрани по време на прилагането на настоящата директива, както и на данните, събрани съгласно Директива 2008/56/ЕО или Директива 2008/98/ЕО. Оценката следва да предостави основата за оценяване на

⁴⁷ Препоръка на Комисията от 11 юни 2013 г. за общи принципи на механизмите за колективни искове за преустановяване на нарушения и колективни искове за обезщетение в държавите членки, свързани с нарушения на правата, предоставени съгласно правото на Европейския съюз (ОВ L 201, 26.7.2013 г., стр. 60).

⁴⁸ ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1.

възможните по-нататъшни мерки и оценка на това дали, с оглед на мониторинга на морските отпадъци в Съюза, е необходимо да се преразгледа приложението, изброяващо пластмасовите продукти за еднократна употреба. При оценката следва също така да се разгледа дали научният и технически прогрес, който е достигнат междувременно, включително разработването на биоразградими материали и изготвянето на критерии или стандарт за биоразградимост на пластмасите в морската среда, както е предвидено в европейската стратегия за пластмасите, позволява установяването на стандарт за биоразграждане на определени пластмасови продукти за еднократна употреба в морската среда. Този стандарт би включвал стандарт за изпитване на това дали, в резултат на физическо и биологично разграждане в морската среда, пластмасите напълно се разлагат на въглероден диоксид (CO₂), биомаса и вода в рамките на достатъчно кратък срок, за да не настъпи вредно въздействие на пластмасите върху морските организми и натрупване на пластмаси в околната среда. Ако случаят е такъв, пластмасовите продукти за еднократна употреба, които отговарят на такъв стандарт, биха могли да бъдат освободени от забраната за пускане на пазара. Въпреки че в европейската стратегия за пластмасите вече са предвидени действия в тази област, там се признават и предизвикателствата, свързани със създаването на регулаторна рамка за пластмасите с биоразградими свойства, дължащи се на различните условия на морската среда в моретата и океаните.

- (23) Държавите членки следва да предвидят правила относно приложимите санкции при нарушаване на разпоредбите на настоящата директива и да осигурят тяхното прилагане. Тези санкции следва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи.
- (24) За да се осигурят еднакви условия за прилагането на настоящата директива, на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия за приемане на методологията за изчисляване на годишното потребление на пластмасови продукти за еднократна употреба, за които са определени цели за намаляване на потреблението, спецификациите за маркировката, която трябва да се нанася върху определени пластмасови продукти за еднократна употреба, и формата на представяне на информацията във връзка с прилагането на настоящата директива, която се предоставя от държавите членки и се обобщава от Европейската агенция за околна среда. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета⁴⁹.
- (25) Доколкото целите на настоящата директива, а именно да се предотврати и да се намали въздействието на определени пластмасови продукти за еднократна употреба и риболовни съоръжения, съдържащи пластмаси, върху околната среда, да се насърчи преходът към кръгова икономика, включително да се стимулират иновативните бизнес модели, продукти и материали, като по този начин също така се допринесе за ефикасното функциониране на вътрешния пазар, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а поради мащаба и последиците на действията могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с

⁴⁹ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигането на тези цели,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

Цели

Целта на настоящата директива е да се предотврати и да се намали въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда, и по-специално върху водната среда, както и върху здравето на човека, и да се насърчи преходът към кръгова икономика с иновативни бизнес модели, продукти и материали, като по този начин също така се допринесе за ефикасното функциониране на вътрешния пазар.

Член 2

Приложно поле

Настоящата директива се прилага за пластмасовите продукти за еднократна употреба, изброени в приложението, и за риболовни съоръжения, съдържащи пластмаси.

Член 3

Определения

За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

- (1) „пластмаса“ означава материал, състоящ се от полимер по смисъла на член 3, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 1907/2006, към който може да са добавени добавки или други вещества и който може да функционира като основен структурен компонент на крайни продукти, с изключение на естествени полимери, които не са били химически модифицирани;
- (2) „пластмасов продукт за еднократна употреба“ означава продукт, който е направен изцяло или отчасти от пластмаса и не е замислен, проектиран или пуснат на пазара, за да направи в рамките на своя експлоатационен живот многократни цикли или обороти, като се връща на производителя за повторно пълнене или се използва за същата цел, за която е бил замислен;
- (3) „риболовно съоръжение“ означава всяко изделие или част от оборудване, което се използва за целите на риболова или аквакултурите за насочване към или улавяне на морски биологични ресурси, или което плава по морската повърхност и се разполага с цел привличането и улавянето на такива морски биологични ресурси;
- (4) „отпадък от риболовно съоръжение“ означава всяко риболовно съоръжение, обхванато от определението за отпадък в Директива 2008/98/ЕО, включително всички отделни компоненти, вещества или материали, които са били част от такова риболовно съоръжение или са били прикрепени към него в момента на изхвърлянето му;
- (5) „пускане на пазара“ означава предоставянето за първи път на даден продукт на пазара на Съюза;
- (6) „предоставяне на пазара“ означава всяка доставка на продукт за дистрибуция, потребление или използване на пазара на Съюза в процеса на търговска дейност, срещу заплащане или безплатно;

- (7) „хармонизиран стандарт“ означава хармонизиран стандарт по смисъла на член 2, параграф 1, буква в) от Регламент (ЕС) № 1025/2012;
- (8) „отпадък“ означава отпадък, както е определен в член 3, параграф 1 от Директива 2008/98/ЕО;
- (9) „схема за разширена отговорност на производителя“ означава схема за разширена отговорност на производителя, както е определена в член 3, параграф 21 от Директива 2008/98/ЕО;
- (10) „производител“ означава всяко физическо или юридическо лице, което, независимо от използваните техники за продажба, включително договори от разстояние по смисъла на Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г.⁵⁰, пуска на пазара пластмасови продукти за еднократна употреба и риболовни съоръжения, съдържащи пластмаси, с изключение на лицата, осъществяващи риболовна дейност, както е определена в член 4, параграф 28 от Регламент (ЕО) № 1380/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁵¹;
- (11) „събиране“ означава събиране съгласно определението по член 3, параграф 10 от Директива 2008/98/ЕО;
- (12) „третиране“ означава третиране съгласно определението по член 3, параграф 14 от Директива 2008/98/ЕО;
- (13) „опаковка“ означава опаковка съгласно определението по член 3, параграф 1 от Директива 94/62/ЕО;
- (14) „пристанищни приемни съоръжения“ означава пристанищни приемни съоръжения съгласно определението в член 2, буква д) от Директива 2000/59/ЕО.

Член 4

Намаляване на потреблението

1. Държавите членки предприемат необходимите мерки за постигане на значително намаляване на потреблението на тяхната територия на пластмасовите продукти за еднократна употреба, изброени в част А от приложението, до ... *[шест години след крайната дата за транспониране на настоящата директива]*.

Тези мерки могат да включват целеви стойности за намаляване на потреблението на национално равнище, мерки, гарантиращи предоставянето на използвани повторно алтернативи на тези изделия на мястото на продажба на крайния потребител, икономически инструменти, като например мерки, гарантиращи, че на мястото на продажба на крайния потребител не се

⁵⁰ Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно правата на потребителите, за изменение на Директива 93/13/ЕИО на Съвета и Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 85/577/ЕИО на Съвета и Директива 97/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 304, 22.11.2011 г., стр. 64 — 88).

⁵¹ Регламент (ЕС) № 1380/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. относно общата политика в областта на рибарството, за изменение на регламенти (ЕО) № 1954/2003 и (ЕО) № 1224/2009 на Съвета и за отмяна на регламенти (ЕО) № 2371/2002 и (ЕО) № 639/2004 на Съвета и Решение 2004/585/ЕО на Съвета (ОВ L 354, 28.12.2013 г., стр. 22).

предоставят безплатно пластмасови продукти за еднократна употреба. Тези мерки могат да варират в зависимост от въздействието върху околната среда на продуктите, посочени в първа алинея.

2. Комисията може да приеме акт за изпълнение, с който се определя методологията за изчисляване и проверка на значителното намаление на потреблението на пластмасови продукти за еднократна употреба, посочено в параграф 1. Този акт за изпълнение се приема в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 16, параграф 2.

Член 5

Ограничения за пускането на пазара

Държавите членки забраняват пускането на пазара на пластмасовите продукти за еднократна употреба, изброени в част Б от приложението.

Член 6

Изисквания по отношение на продуктите

1. Държавите членки гарантират, че пластмасовите продукти за еднократна употреба, изброени в част В от приложението, които имат капачки и капаци, значителна част от които е произведена от пластмаса, могат да бъдат пуснати на пазара само ако капачките и капациите остават прикрепени към съда по време на предвидения етап на употреба на продукта.
2. За целите на настоящия член не се счита, че значителна част от металните капачки или капаци с пластмасови уплътнения е произведена от пластмаса.
3. Комисията отправя искане към европейските организации за стандартизация да разработят хармонизирани стандарти, свързани с изискването, посочено в параграф 1.
4. От датата на публикуване в *Официален вестник на Европейския съюз* на посочените в параграф 3 хармонизирани стандарти се счита, че съдовете за напитки, посочени в параграф 1, които са в съответствие с тези стандарти или части от тях, съответстват на изискването по параграф 1, обхванато от тези стандарти или части от тях.

Член 7

Изисквания относно маркировката

1. Държавите членки гарантират, че на всеки пуснат на пазара пластмасов продукт за еднократна употреба, посочен в част Г от приложението, е нанесена видима, ясно четлива и незаличима маркировка, която информира потребителите за един или повече от следните елементи:
 - а) подходящите варианти за обезвреждане на отпадъците за продукта или вариантите за обезвреждане, които трябва да се избягват, за този продукт,
 - б) отрицателното въздействие върху околната среда от замърсяване или друго неправилно обезвреждане на отпадъците от продуктите, или
 - в) наличието на пластмаси в продукта.

2. Комисията приема до ... *[12 месеца преди крайната дата за транспониране на настоящата директива]* акт за изпълнение, в който се определят спецификациите за маркировката, посочена в параграф 1. Този акт за изпълнение се приема в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 16, параграф 2.

Член 8

Разширена отговорност на производителя

1. Държавите членки осигуряват създаването на схеми за разширена отговорност на производителя за всички пуснати на пазара на Съюза пластмасови продукти за еднократна употреба, изброени в част Д от приложението, в съответствие с разпоредбите за разширена отговорност на производителя в Директива 2008/98/ЕО.
2. По отношение на създадените по силата на параграф 1 схеми държавите членки гарантират, че производителите на пластмасови продукти за еднократна употреба, изброени в част Д от приложението, покриват разходите за събирането на отпадъци, състоящи се от тези пластмасови продукти за еднократна употреба, и за последващото им транспортиране и третиране, включително разходите за почистване на отпадъци и разходите за мерките за повишаване на осведомеността, посочени в член 10, във връзка с тези продукти.

За пластмасовите продукти за еднократна употреба, които са опаковки, изискванията, посочени в настоящия параграф, допълват изискванията за схемите за разширена отговорност на производителя по Директива 94/62/ЕИО и Директива 2008/98/ЕО.

3. Държавите членки осигуряват създаването на схеми за разширена отговорност на производителя за пуснатите на пазара на Съюза риболовни съоръжения, съдържащи пластмаси, в съответствие с разпоредбите за разширена отговорност на производителя в Директива 2008/98/ЕО.
4. По отношение на създадените по силата на параграф 3 схеми държавите членки гарантират, че производителите на риболовни съоръжения, съдържащи пластмаси, покриват разходите за събиране на отпадъци от риболовни съоръжения, съдържащи пластмаси, които са предадени на подходящи пристанищни приемни съоръжения в съответствие със законодателството на Съюза относно пристанищните приемни съоръжения или на други еквивалентни системи за събиране на отпадъци, които попадат извън обхвата на законодателството на Съюза относно пристанищните приемни съоръжения, и за последващото им транспортиране и третиране. Производителите също така покриват разходите за мерки за повишаване на осведомеността, посочени в член 10, във връзка с риболовните съоръжения, съдържащи пластмаси.

Изискванията, посочени в настоящия параграф, допълват изискванията, приложими за отпадъци от риболовни кораби, установени в законодателството на Съюза относно пристанищните приемни съоръжения.

Член 9

Разделно събиране

Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да осигурят до 2025 г. разделното събиране на количество отпадъчни пластмасови продукти за еднократна употреба, изброени в част Е, равняващо се на 90 тегловни процента от тези пластмасови продукти за еднократна употреба, пуснати на пазара за дадена година. За да постигнат тази цел, държавите членки могат, наред с друго:

- а) да създадат схеми за възстановяване на депозитите или
- б) да определят целеви стойности за разделно събиране за относимите схеми за разширена отговорност на производителя.

Член 10

Мерки за повишаване на осведомеността

Държавите членки вземат мерки за информиране на потребителите на пластмасови продукти за еднократна употреба, изброени в част Ж и риболовни съоръжения, съдържащи пластмаси, относно следното:

- а) съществуващите на разположение системи за повторна употреба и варианти за управление на отпадъците за тези продукти и риболовни съоръжения, съдържащи пластмаси, както и най-добрите практики за добро управление на отпадъците, осъществявано в съответствие с член 13 от Директива 2008/98/ЕО;
- б) въздействието на замърсяването с отпадъци и други неправилни начини за обезвреждане на отпадъците от такива продукти и риболовни съоръжения, съдържащи пластмаси, върху околната среда, и по-специално върху морската среда.

Член 11

Координиране на мерките

Всяка държава членка гарантира, че взетите мерки за транспониране и прилагане на настоящата директива са неразделна част от програмите от мерки, установени съгласно член 13 от Директива 2008/56/ЕО и съответстват на тези програми, за онези държави членки, които имат морски води, програмите от мерки, установени съгласно член 11 от Директива 2000/60/ЕО, плановете за управление на отпадъците и програмите за предотвратяване на отпадъци, установени съгласно членове 28 и 29 от Директива 2008/98/ЕО, и плановете за приемане и обработка на отпадъците, установени съгласно правото на Съюза в областта на управлението на отпадъците от кораби.

Мерките, които държавите членки предприемат, за да транспонират и прилагат членове от 4 до 9, са съобразени със законодателството на Съюза в областта на храните, за да се гарантира, че хигиената на храните и безопасността на храните не се излагат на риск.

Член 12

Достъп до правосъдие

1. Държавите членки гарантират, че в съответствие с националното законодателство или практика физическите или юридическите лица или техните сдружения, организации или групи имат достъп до процедура за обжалване пред съд или друг законово установен независим и безпристрастен орган, където могат да оспорят материалната или процесуалната законосъобразност на решения, действия или бездействия, свързани с

прилагането на членове 5, 6, 7 и 8, когато е изпълнено едно от следните условия:

- а) имат достатъчен интерес;
 - б) твърдят, че е накърнено право, когато това се изисква като предварително условие съгласно административно-процесуалното право на държавата членка.
2. Етапът, на който може да се извърши оспорването на решения, действия или бездействия, се определя от държавите членки.
3. Какво представляват достатъчният интерес и накърняването на право се определя от държавите членки в съответствие с целта на заинтересованата общественост да бъде предоставен широк достъп до правосъдие.
- С оглед на това за достатъчни за целите на параграф 1, буква а) се приемат интересите на всяка неправителствена организация, която работи за опазване на околната среда и отговаря на изискванията на националното законодателство.
- Смята се също така, че тези организации имат права, които могат да бъдат накърнени по смисъла на параграф 1, буква б).
4. Параграфи 1, 2 и 3 не изключват възможността за предварителна процедура на обжалване пред административен орган и не засягат изискването за изчерпване на процедурите за административно обжалване преди прибягването до процедурите на съдебно обжалване, ако съществува такова изискване съгласно националното законодателство.
5. Всяка процедура за обжалване, посочена в параграфи 1 и 4, трябва да бъде справедлива, безпристрастна, своевременна и да не е прекомерно скъпа.
6. Държавите членки гарантират, че на обществеността е предоставена информация относно достъпа до процедури за административно и съдебно обжалване.

Член 13

Информация относно контрола върху изпълнението

1. Без да се засягат разпоредбите на Директива 2003/4/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁵² и на Директива 2007/2/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁵³, държавите членки, подпомагани от Европейската агенция за околна среда, създават масив от данни, съдържащ:
- а) данните за пластмасовите продукти за еднократна употреба, изброени в част А от приложението, които са пуснати на пазара на Съюза всяка година, за да се демонстрира намаляването на потреблението в съответствие с член 4, параграф 1;

⁵² Директива 2003/4/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2003 г. относно обществения достъп до информация за околната среда и за отмяна на Директива 90/313/ЕИО на Съвета (ОВ L 41, 14.2.2003 г., стр. 26).

⁵³ Директива 2007/2/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2007 г. за създаване на инфраструктура за пространствена информация в Европейската общност (INSPIRE) (ОВ L 108, 25.4.2007 г., стр. 1).

- б) информация за мерките, предприети от държавите членки за целите на член 4, параграф 1.

Данните, посочени в първа алинея, буква а), се актуализират ежегодно в срок от 12 месеца от края на референтната година, за която са събрани. Когато е възможно, за представяне на посочените масиви от данни се използват услугите за пространствени данни, както са определени в член 3, параграф 4 от Директива 2007/2/ЕО.

2. Държавите членки гарантират, че Комисията и Европейската агенция за околна среда имат достъп до масивите от данни, създадени в съответствие с параграф 1.
3. Европейската агенция за околна среда публикува и редовно актуализира общ за Съюза преглед въз основа на данните, събирани от държавите членки. Общият за Съюза преглед включва — според случая — показатели за краен продукт, резултати и въздействие на настоящата директива, обзорни карти за целия Съюз и обзорни доклади за държавите членки.
4. Комисията може да приема актове за изпълнение, с които се определят форматът на масива от данни, информацията и данните, посочени в параграф 1. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 16, параграф 2.

Член 14

Санкции

Държавите членки установяват правила относно санкциите, приложими при нарушаване на националните разпоредби, които са приети съгласно настоящата директива, и предприемат всички мерки, необходими за гарантиране на тяхното прилагане. Предвидените санкции трябва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи. В срок до ... [2 години след влизането в сила на настоящата директива] държавите членки нотифицират посочените правила и мерки на Комисията, както и всички последващи изменения, които ги засягат.

Член 15

Оценка и преразглеждане

1. Комисията извършва оценка на настоящата директива до ... [шест години след крайната дата за транспонирането ѝ]. Тази оценка се основава на наличната информация съгласно член 13. Държавите членки предоставят на Комисията всяка допълнителна необходима за целите на оценката и изготвянето на доклада информация, посочена в параграф 2.
2. Комисията представя на Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет доклад с основните констатации от оценката, извършена в съответствие с параграф 1.
3. В този доклад се посочва също така:
 - а) дали е необходимо да бъде преразгледано приложението, изброяващо пластмасовите продукти за еднократна употреба;
 - б) дали е практически осъществимо определянето на обвързващи количествени целеви стойности на равнището на Съюза за намаляване на

потреблението по-специално на пластмасовите продукти за еднократна употреба, изброени в част А от приложението;

- в) дали е постигнат достатъчен научен и технически прогрес и дали са разработени критерии или стандарт за биоразградимост в морската среда, приложими за пластмасовите продукти за еднократна употреба, попадащи в приложното поле на настоящата директива, и техните заместители за еднократна употреба, за да се определи, според случая, за кои изделия вече не трябва да се прилагат ограниченията за пускане на пазара.

Член 16

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитета, създаден с член 39 от Директива 2008/98/ЕО. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.
2. При позоваване на настоящия параграф се прилагат разпоредбите на член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Член 17

Транспониране

1. Държавите членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива, не по-късно от ... *[две години от датата на нейното влизане в сила]*. Те незабавно съобщават на Комисията текста на тези разпоредби.

Държавите членки обаче прилагат мерките, необходими за постигане на съответствие с член 5 и член 7, параграф 1, считано от ... *[2 години след датата на влизане в сила на настоящата директива]*, и с член 6, параграф 1, считано от ... *[3 години след датата на влизане в сила на настоящата директива]*.

Когато държавите членки приемат мерките, посочени в настоящия параграф, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условието и редът на позоваване се определят от държавите членки.

2. Държавите членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното законодателство, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 18

Влизане в сила

Настоящата директива влиза сила на двадесетия ден след деня на публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 19

Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател